

Denne sæson byder som sædvanligt på spændende udflugter og foredrag. I efteråret skal vi besøge Schackenborg Slot, mens sæsonenes øvrige "udflugter" til Vardemuseernes magasin, det smukke Natturrum ved Filsø og et besøg i Aal Kirke har mere lokal karakter. I foredragene kommer vi til gengæld vidt omkring. Her går turen til både Theresienstadt og Auschwitz, hvorfra vi skal høre om nogle af Anden Verdenskrigs meget mørke sider. Der bliver også flere lejligheder til at høre om Vardemuseernes mange fremtidsplaner.

AUGUST

**Tidligere koncentrationslejr fange Ib Katznelson**  
**Mandag d. 26. august kl. 19.30, Rådhuscaféen, Torvet Varde**

Arrangeret i samarbejde med Varde og Ølgod Folkeuniversitet  
Tilmelding på tlf.: 75220877 senest torsdag d. 22. august. Kaffe 60 kr.

## Besøg på Schackenborg Slot og Møgeltønder

Vi får en rundvisning på Schackenborg Slot, hvor vi skal høre om slottets og stedets historie. Vi skal blandt andet høre om feltherren og nationalhelten Hans Schack, som byggede slottet i 1660'erne, ligesom vi naturligvis også skal høre om slottets øvrige beboere gennem tiderne. Vi skal også høre lidt om Kongehusets relation til stedet og om guldfundene ved Gallehus. Rundvisningen varer ca. 60-70 min.

## Minerydningen langs den jyske vestkyst – et sort kapitel?

Den tyske besættelsesmagt efterlod ved befrielsen 1.500.000 landminer. Landminerne lå især på den jyske vestkyst og gjorde denne utilgængelig og livsfarlig. Ved kapitulationen blev det aftalt, at tyskerne selv skulle rydde minerne. Opgaven var farlig og 150 tyske mineryddere mistede livet og dobbelt så mange blev såret. 150 tyske mineryddere mistede livet og dobbelt så mange blev såret. Var der, som det antydes i filmen *Under Sandet* fra 2015, tale om et af danmarkshistoriens sorte kapituler? Var der tale om danske krigsforbrydelser? I foredraget får vi hele historien frem til minerydningen på Skallingen 2006-12 baseret på foredragsholderens nye bog *Livsfare – miner!*

## Dyreforsøg gennem 2500 år

Aage Kristian Osen Alstrup er født og opvokset på en lille gård i Hjedding ved Ølgod. Han ville gerne være landmand og gik derfor på landbrugsskolen i Borris, inden han besluttede sig for at læse til dyrlæge. Efter to år som kontrollant på Brørup Svineslagteri har han de seneste tyve år arbejdet som forsker i menneskets sygdomme – først på Esbjerg Centralsygehus og siden på Skejby Sygehus. I foredraget fortæller han om sin forskning, men også om hvordan dyreforsøg har været udført fra antikken og frem til i dag.

## Vardemuseerne under – fortsat – forandring

Vardemuseerne har som institution kun eksisteret i to år, men bygger på mere end 100 års historie som Museet for Varde By og Omegn og ti års naturformidlingshistorie fra NaturKulturVarde. De første to år har budt på omfattende forandringer og en helt ny rolle i det danske museumslandskab. Men det er langt fra slut med forandringer... I foredraget vil Claus Kjeld Jensen fortælle om fremtidsplanerne for Vardemuseerne.

## En københavner i Vestjylland

Mette Guldborg blev ansat som museumsinspektør på Ølgod Museum i 1990. Her førte arbejdet til det, der blev hendes afhandling om judepotter. Fire år senere flyttede hun til Fiskeri- og Søfartsmuseet i Esbjerg. Her har hun senest ledet et forskningsprojekt om dansk-hollandske kontakter i 1600-1700-tallet, og p.t. skriver hun på sit bidrag til et kommende tobindsværk om sønderjysk søfartshistorie. Mette Guldborg er født i København og har læst europæisk etnologi på Københavns Universitet, så de mange år i Vestjylland lå ikke i kortene fra starten. I foredraget vil hun fortælle om københavnernes møde med Vestjylland og om de mange spændende opgaver på museerne her.

## Udstillingsåbning i Lindberg-salen

I forbindelse med Kulturdagene åbner museumsforeningen en ny udstilling. Alle er velkomne!

# Historien om den sindssyge Nicolai fra Varde

Hans Adolph Brorson er mest kendt for sine salmer. Bag salmer-  
nes poesi er der et levend liv, som vidner om en stor sorg, men  
også om en stor kærlighed. Hans første søn Nicolai fik et liv,  
der ikke formede sig som andre børns. Nicolai kunne blive me-  
get urolig og få anfald af sindssyge, så ingen kunne styre ham.  
Fra hans 12. år var han låst inde på et værelse. Da Nicolai var  
41 år, døde hans far, og Nicolai flyttede fra Ribe til Varde, hvor  
han boede hos noget familie indtil sin død i 1791. I dag står hans  
mindesten på den gamle kirkegård. Historien om Nicolai er en af  
Vardes mange historier, som skal fortælles. Den handler om et  
usædvanligt menneske. Den handler om sindssyge, om smerte  
– men også om stor kærlighed og omsorg.

# Rødder i Strellev

Astrid Krogh er tekstildesigner og har med sine værker i de seneste år gjort sig bemærket i både ind- og udland. Hun er

## DECEMBER

Åbent magasin  
– originalernes opholdssted!

Magasinet er der, hvor originalerne er. Vi åbner dørene og indbyder til et besøg på Vardemuseernes nyere tids magasin i Oksbøl. Der fortælles lidt om, hvordan Vardemuseerne lever op til Museumsloven, hvori der står at museerne skal "... sikre kultur- og naturarv for fremtidens anvendelse". De to arrangementer byder på et kig bag museets kulisser, hvor genstandene fortæller mere end hundrede års museumshistorie. Hvordan foregår indsamling og kassation? Hvordan sikrer vi samlingen for fremtiden? og meget mere. Der vil være en lille forfriskning i løbet af aftenen.

# JANUAR

## Dødens bolig

I marts 2019 udkom Peter Langwithz Smiths anmelderroste bog om Auschwitz: "Dødens Bolig. Auschwitz-Birkenau", der er den første videnskabelige fremstilling af lejrkomplekset på dansk. Ved arrangementet vil han fortælle om bogen, men centralt står et foredrag om vigtige aspekter af fangernes tilværelse, lejrens historie og dens rolle i Holocaust. (Langwithz Smith har tidligere skrevet "Auschwitz – En beskrivelse", Gyldendal 2004 og "Neuengamme. Konzentrationslejren 1938-1945", Informations Forlag 2012).

Undertegnede indmelder sig/os hermed i  
Ølgod Museumsforening

☐ Enkeltperson

☐ Par

☐ Firma/institution

Navn:

Adresse:

Tilmeld dig museets nyhedsbrev og modtag altid seneste nyt om museets bogudgivelser og udstillingsåbninger.  
Gå ind på [vardemuseerne.dk](http://vardemuseerne.dk)





## Ølgod Museumsforening Program 2019-2020



bygningskultur. Foredraget underbygges med fotos, tegninger og Varde Bys designmanual.

Pris 60 kr. inkl. kaffe og kage. Tilmelding på tlf.: 75220877 senest tirsdag d. 14. april. Max 60 deltagere.

### MAJ

#### Filsøegnens historie fra istid til nutid

**Prof. emeritus Bent Aaby**

**Mandag d. 25. maj kl. 19.30, Naturrum Filsø, Kærgårdvej**

Nye videnskabelige undersøgelser af jordlag under Filsø viser, at søen, både har været sumpskov, hav, brakvandssø, ferskvandssø og landbrugsland siden sidste istid. Denne foranderlige udvikling omtales sammen med egnens øvrige landskabsudvikling og samspillet mellem mennesker og natur. Nu ejes Filsø af Aage V. Jensen Naturfond, og siden 2012 er der genskabt et søareal på 915 hektar, hvor der før var dyrkede arealer. Vi ser på den spændende naturudvikling gennem de seneste år, hvor søen blandt andet har udviklet sig til en af de botanisk mest artsrige søer i Danmark, samtidig med at en række sjældne fuglearter nu findes i området. Aage V. Jensen Naturfonds aktiviteter ved Filsø og de andre ejendomme omtales.

Arrangeret i samarbejde med Varde og Ølgod Folkeuniversitet.

Medbring selv kaffe og kage. Tilmelding tlf.: på 75220877 senest onsdag d. 20. maj. Max 60 deltagere.

### JUNI

#### Genforeningen

#### – da Sønderjylland blev delt i 1920

**Historiker og foredragsholder Jørn Buch**

**Mandag d. 15. juni kl. 19.30, Rådhuscaféen, Varde**

I 2020 er det 100 år siden Genforeningen. Hvorfor blev Sønderjylland delt? Hvorfor kom grænsen til at gå, hvor vi kender den i dag? Kunne grænsen være blevet trukket anderledes? Disse og mange andre spørgsmål vil blive besvaret i foredraget om Genforeningen i 1920. Da tyskerne i 1914 fejrede 50-året for sejren over Danmark i 1864, var der ikke mange der troede, at Genforeningen var så tæt på. Men krigens udvikling gav de dansksindede sønderjyder en mulighed for at stemme sig hjem til Danmark i februar 1920. Der var to afstemninger, den første i zone I den 10. februar 1920 med et klart dansk flertal, den anden i zone II den 14. marts 1920, hvor der overalt var tysk flertal.

Arrangeret i samarbejde med Varde og Ølgod Folkeuniversitet. Tilmelding på tlf.: 75220877 senest torsdag d. 11. juni. Kaffe 60 kr.

Fiskeriforening. I 1975 blev han folketingskandidat for Venstre og i 1981 blev han valgt i Varde. I perioden 1987-93 var han landbrugsminister i Schlüter-regeringen, og fra 1994 indtil 2007 beklædte han amtsborgmesterposten i Ribe, hvorefter den aktive pensionist-tilværelse begyndte. I foredraget fortæller Tørnæs om at finde nye døre, når andre af tilværelsens døre lukkes.

### MARTS

#### Magten i kalkmaleriet fra Aal Kirke til Brøns Kirke

**Mandag d. 16. marts kl. 19.30, Aal Kirke og sognehuset  
Historiker og ph.d. Torben Svendrup**

Gennem kalkmalerierne i de danske landsbykirker er det muligt at følge, hvordan magten udvikler og ændrer sig indenfor kirken. I Aal Kirke ser vi, hvordan det i højmiddelalderen var stormanden, der ejede og betalte for kirken. Kalkmalerierne illustrerer imidlertid den store forandring, der indtræder med indførelse af kirketiende og kirkeværginstitutionen. Nu var det bønderne, der fik magten i kirken, og det forandrede kalkmalerierne. På kirkernes vægge møder man dagens arbejde, sex, druk, magi og trolddom, latrinære scener osv. Foredraget slutter med Reformationen, hvor Brøns Kirke udgør et fornemt eksempel på tidens kalkmalerier. Foredragsholderen har været vært på Tv-programmerne *De uar-tige kalkmalerier* og har skrevet en lang række bøger.

Arrangeret i samarbejde med Varde og Ølgod Folkeuniversitet. Medbring selv kaffe og kage. Tilmelding på tlf.: 75220877 senest torsdag d. 12. marts.

#### Generalforsamling Ølgod

**Onsdag d. 23. marts kl. 19.30, Kulturhuset Ølgod**

Efter generalforsamlingen vil museumsdirektør Claus Kjeld Jensen fortælle om Vardemuseerne og planerne for Hjedding Mejerimuseum og Dit Museum Ølgod.

Arrangeret i samarbejde med Varde og Ølgod Folkeuniversitet.

### APRIL

#### Varde. Byudvikling fra 1960 frem til i dag

**Ejendomsmægler og Vardedreng Poul Erik Bech**

**Mandag d. 20. april kl. 19.30 i Varde Garten, Varde**

Hør Poul Erik Bech, manden bag Danmarks største ejendomsmæglerkæde EDC, Kunsthal vARte og VARDE GARTEN, fortælle om Varde bys "transformation" gennem de seneste 60 år. Her vil han blandt andet komme ind på sin opvækst i Varde og de ting, han brænder for – som kunst, bevaringsarbejde og

#### At vinde freden. Undervisning af tyske flygtninge i Danmark 1945-49

**Museumsinspektør John V. Jensen**

**Onsdag d. 22. januar kl. 19.30, Kulturhuset Ølgod**

I 1945 var Nazi-Tyskland besejret, og krigen var vundet på slagmarken, men regimets løgne og propaganda sad stadig i hovedet på de fleste tyskere. Som naboland havde Danmark mange gode grunde til at interessere sig for den fremtidige udvikling i et nyt Tyskland. På et ganske bestemt punkt fik Danmark en enestående chance for at gøre en forskel, nemlig i undervisningen af de mere end 60.000 flygtningebørn i den skolepligtige alder. I foredraget skal vi høre, hvordan myndighederne dengang greb opgaven an i forsøget på at "... gøre disse Mennesker til Medarbejdere i et demokratisk Europa", som det blev sagt. Det er mange år siden, men emnet er stadig lige aktuelt.

Arrangeret i samarbejde med Varde og Ølgod Folkeuniversitet.

### FEBRUAR

#### Om verdensmål og kunst

**Maler og digter Hans Tyrrestrup**

**Mandag d. 17. februar kl. 19.30, Thorstrup Skole**

Som kunstner er Hans Tyrrestrup engageret i FN's 17 Verdensmål, *The Global Goals*, der handler om eksempelvis bæredygtig energi, afskaffelse af fattigdom og ansvarligt forbrug og produktion. Som maler og digter arbejder Tyrrestrup netop med disse temaer i form af en suite på sytten malerier, der hver især omhandler et af verdensmålene. I foredraget fortæller han om at løse den opgave.

Arrangeret i samarbejde med Varde og Ølgod Folkeuniversitet.

#### Generalforsamling i Varde Museumsforening

**Mandag d. 24. februar kl. 19.30, Lyngbosalen, Lundvej 4, Varde**

Efter generalforsamlingen vil museumsinspektørerne fortælle om aktuelle udstillinger, udgravninger og andre tiltag. Der serveres kaffe og kage i pausen.

#### Fra fiskerdreng over politik til aktiv pensionist

**Fhv. minister og amtsborgmester Laurits Tørnæs**

**BEMÆRK: Tirsdag d. 25. februar kl. 19.30, Kulturhuset Ølgod**

Laurits Tørnæs er født ved havet, og faren var fisker. Som ung mand kom han ud at fiske. Aftalen med forældrene var, at han skulle være søofficer. En motorcykelulykke satte dog en stopper for de drømme. I stedet blev han fiskeskipper indtil 1969, hvor en ny færdselsulykke igen tvang ham til at ændre planer. Han kom ind organisationsarbejdet og blev formand for Esbjerg

#### Medlemsfordele

- Gratis adgang til alle udstillingssteder under Vardemuseerne, dog ikke Tirpitz
- Rabat på entré til Tirpitz Dagsbillet 75,- Årskort 150,-
- 10% rabat i museumsbutikkerne
- Museets årbog *opdatering*
- Arrangementer og foredrag
- Støt museets arbejde

#### HUSK!

Det er vigtigt at forevise medlemskort for at opnå disse fordele



Ølgod Museumsforening  
v/ Sonja Pedersen  
Solvænget 89  
6870 Ølgod

